

Вибухонебезпечна гра

Щоб не допустити лівих до влади, Макрон ігнорує волю виборців і заграє з правими. Французька демократія в глибокій кризі.

Хто б міг подумати: після важкої перемоги лівого альянсу на дострокових парламентських виборах консерватори, відсунуті далеко вбік, скористалися слабкістю табору Макрона. Вони об'єдналися з ультраправою *Rassemblement National* Марін Ле Пен. Події минулого тижня такі карколомні, що важко знайти слова для того, що вигадали в Єлисейському палаці президента. Альтернативна реальність? Вкрадена демократія? Правий переворот? Президент Емманюель Макрон кілька тижнів не поспішав призначити новий уряд. Він навідріз відмовився призначити кандидатку від лівого альянсу, Люсі Кастец, прем'єр-міністеркою, хоча це був би правильний демократичний крок. Призначення Мішеля Барньє стало розворотом на 180 градусів від того, за що проголосували французькі виборці.

Барньє є представником французьких правих консерваторів *Les Républicains* – партії, яка посіла на дострокових парламентських виборах аж п'яте місце, отримавши лише 41 з 577 портфелів. Республіканці-євроскептики на виборах відмовились від активної боротьби проти ультраправих, так званого республіканського фронту. Ще гірше те, що Барньє зможе керувати тільки «під наглядом» ультраправої *Rassemblement*, оскільки доля уряду Барньє зараз саме в руках Марін Ле Пен. *Rassemblement* стала найсильнішою партією на виборах, отримавши 123 місця в Національних зборах. Але це лише третя за рахунком сила у французькій демократії після лівих і центристських альянсів.

*Уряд Барньє буде
змушений просити
Rassemblement про
підтримку кожної
ініціативи*

Уряд Барньє матиме справу з парламентом, дві третини якого ворожі до президента, тож буде змушений просити *Rassemblement* про підтримку кожної ініціативи. Вона пообіцяла не голосувати за відставку Барньє «негайно», а призначити йому «випробувальний термін». У вихідні

ультраправий альянс був одностайним:
«Якщо Барньє – мінірупор Макрона, ми
проголосуємо за його відставку!» Ошукані
переможці виборів, лівий альянс *Nouveau
Front Populaire*, ще в день висунення
кандидатури заявили, що домагатимуться
вотуму недовіри Барньє. Всі члени альянсу
разом мають 192 місця – відносну більшість в
Assemblée.

Зважаючи на все це, уряд Барньє потребуватиме постійної підтримки
Rassemblement National, щоб вижити. Барньє, який уже обіймав
кілька високих політичних посад, зокрема міністра та єврокомісара, а
нещодавно вів переговори про *Brexit* від імені ЄС, має
усвідомлювати, що йому потрібно певною мірою дистанціюватися
від Макрона, навіть якщо дехто вважає його розчарованим
макроністом. Зрештою, підтримка Ле Пен, звичайно, не дарова.
«Ми хочемо бачити чіткі зміни курсу», – вже заявила Ле Пен. Втім,
певні компроміси навряд чи будуть для Барньє великою проблемою.
В день його призначення ліві ЗМІ нагадали, що Барньє вже шокував
багатьох під час висунення своєї партії на президентські вибори 2022
року закликами до Франції «звільнитися» від договірної корсети
ЄС. Барньє мав на увазі міграційну політику й навіть закликав до
мораторію на імміграцію.

Підтримка Ле Пен, звичайно, не дарова

Макрон, попри всі свої маневри, здається,
передусім турбувався про те, щоб після
фатальних для нього парламентських виборів
жоден уряд не взявся за скасування його
неоліберального проєкту, як це мають намір
зробити ліві з пенсіями та соціальними
витратами. Цілком закономірно, що 73-
річний Барньє став для нього ідеальним
кандидатом: досвідчений переговорник,
технократ, правий консерватор, а головне,
лояльний, без жодних нових особистих
амбіцій на президентство. Барньє виступав за
підвищення пенсійного віку у Франції до 65
років – в цьому питанні він теж солідарний з
Макроном. Можливо, майбутні призначення
міністрів покажуть, чи святкуватиме
консерватизм своє повернення під проводом
Барньє і чи справді макронство добігає кінця.

Розчарований лівий альянс зализує рани. Для нього постало питання

боротьби з уже заїждженим наративом «провини». В минулі тижні Макрон постійно (і майстерно) висвітлював ситуацію так, ніби ліві самі винні в тому, що не можуть керувати державою через внутрішні непорозуміння. При цьому він зробив все можливе, щоб не допустити лівих до влади – в авторитарному прочитанні конституції, що перевищує його повноваження. Те, що він налаштовує проти себе конституціоналістів, ігнорує волю виборців і навіть активно заграє з ультраправими, ілюструє масштаб кризи французької демократії. Барньє, очевидно, буде змушений балансувати на дуже тонкій межі й може скоро впасти.

Адрієнн Вольтерсдорф

Париж

Адрієнн Вольтерсдорф (Adrienne Woltersdorf) очолює офіс Фонду ім. Фрідріха Еберта в Парижі. Раніше вона очолювала відділ комунікацій Фонду та Офіс регіонального співробітництва Фонду в Азії, що базується в Сінгапурі, а також офіс Фонду в Афганістані. До цього протягом восьми років вона робила репортажі з Вашингтона та Берліна для *taz (die tageszeitung)* і керувала китайською програмою Deutsche Welle.

